

Ympäristöterveydenhuollon teot ja mittarit vuodelle 2025

Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat lakisääteisiä tehtäviä, jotka hoidetaan usean kunnan kanssa muodostetulla yhteistoiminta-alueella. Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Ylivieskan ja Nivalan kaupungit sekä Sievin ja Alavieskan kunnat. Vastuukuntana toimii Ylivieska.

Ympäristöterveydenhuollosta vastaavana monijäsenenä toimielimenä toimii ympäristöterveyslautakunta. Lautakunta on siirtänyt viranhaltijoille ympäristöterveydenhuollon erityislakien mukaista toimivaltaa niiltä osin, kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa ympäristöterveydenhuollon tulosalue, johon kuuluvat eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät, toiminta ja tavoitteet kuvataan yksityiskohtaisesti ympäristöterveydenhuollon vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteet ohjaavat toimintaa.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on terveellisen elinympäristön turvaaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja niiden ennaltaehkäisy. Tavoitteena on terveellinen asuin- ja elinympäristö, hyvälaatuinen talousvesi ja turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto.

Eläinlääkinnän erityistehtävänä on huolehtia eläinten terveyden- ja sairauksien hoidosta sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautien ja zoonoosien vastustuksesta. Eläinlääkintähuollon palvelut järjestetään eläinlääkintähuoltolain (285/2023) mukaisesti. Valvonta on eriytetty palvelutuotannosta.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on yhteensä 13 virkaa ja yksi toimi. Toimipisteitä on kolme. Ympäristöterveydenhuollon toimisto Ylivieskassa vastaa koko yhteistoiminta-alueen terveysvalvonnan palveluista, eläinlääkintähuollon valvontatoimesta sekä ympäristöterveydenhuollon hallinnosta. Toimipisteessä työskentelee kuusi viranhaltijaa. Yhteistoiminta-alueen seitsemän praktikkoeläinlääkäriä työskentelevät eläinlääkintähuollon Nivalan ja Ylivieskan toimipisteissä, jossa työskentelee myös eläintenhoitaja. Eläinlääkäripäivystyksissä tehdään yhteistyötä Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa.

Terveysvalvonnan palvelutuotanto koostuu erilaisista valvonta- ja ohjaustehtävistä, lausunnoista ja sidosryhmäyhteistyöstä. Suunnitelmallisen valvonnan tarve määräytyy riskiperusteisesti, ja siihen lukeutuvat kohteissa suoritettavat tarkastukset, näytteenotot ja mittaukset sekä toimintaa koskevien ilmoitusten käsittely. Muun valvonnan tarpeeseen vaikuttavat asiakkailta tulleet yhteydenotot ja yllättävät häiriötilanteet.

Eläinlääkintähuollon palveluihin lukeutuvat kaikkien eläinten terveyden ja sairauksien hoito sekä kotieläintilojen eläinterveydenhuoltokäynnit. Kiireellistä eläinlääkäripalvelua on saatavilla ympärivuorokautisesti kaikille eläimille. Eläinten terveyden valvonnassa varaudutaan etenkin helposti leviävien eläintautien aiheuttamaan uhkaan.

Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoito edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja. Toiminnan riskit ovat pääosin henkilöstöriskejä. Henkilöstömitoitus

mahdollistaa normaaliajan toiminnan mutta etenkin häiriötilanteissa ja loma-aikoina pienen yksikön resurssit voivat olla riittämättömät. Monet ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat luonteeltaan ennaltaehkäiseviä, ja häiriötilannevarautuminen kuuluu ympäristöterveydenhuollon perustehtäviin. Tarkastustoiminnassa ei ole kyetty noudattamaan riskinarviointin mukaisia tarkastustiheyksiä, ja tarkastuksia on jäänyt rästiin.

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella alkutuotannon toimiala on erittäin merkittävä ja eläinlääkäripalvelujen saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä. Pieneläinpalveluiden kysyntä on kasvanut viime vuosina.

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työsidonnaisuuden kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen on välttämätöntä toimialan ja lainsäädännön muutosten sekä häiriötilanteisiin varautumisen vuoksi.

Ympäristöterveydenhuollon teot:

1. Asiakaskohtainen, sujuva ja laadukas viranomaistoiminta kaikilla ympäristöterveydenhuollon osa-alueilla.
  - Asiakaspalautteen kerääminen ja analysointi. Tavoite: Asiakaspalautteen keräämisen järjestäminen ja asiakastyytyvyyden selvittäminen. Mittari: Asiakaspalautteiden lukumäärä / vuosi.
2. Varautumisyhteistyö yhteistoiminta-alueen kuntien ja sidosryhmien kanssa.
  - Tavoitteena vähintään yksi yhteistyöpalaveri / kunta / vuosi.
  - Viranomaisten välisten yhteistyöverkoston ylläpito. Tavoite: yksi palaveri / vuosi.
  - Toimijoiden ja viranomaisten välinen yhteistyö. Tavoite: säännölliset palaverit.
  - Hygieniatyöryhmän kokoontumiset. Tavoite kaksi palaveria / vuosi.
  - Valmiusharjoitukseen osallistuminen.
  - Mittari: palavereiden lukumäärä / vuosi.
3. Sidosryhmäyhteistyö terveyden edistämiseksi.
  - Ehkäisevän päihdetyön palaverit. Tavoite yksi palaveri / vuosi. Mittari: palavereiden lukumäärä / vuosi.